

REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAG OM ÄNDRING AV LAGEN OM ADVOKATER OCH LAG OM ÄNDRING AV 14 OCH 15 § I LAGEN OM RÄTTEGÅNGSBITRÄDEN MED TILLSTÅND

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att bestämmelser om advokatexamensnämnden ska tas in i lagen om advokater. I lagen föreslås dessutom en möjlighet att söka ändring i ett beslut av advokatföreningens styrelse genom vilket sökanden inte har beviljats befrielse från att avlägga advokatexamen.

Det föreslås att bestämmelserna om tillsynsnämndens sammansättning i lagen om advokater ändras så att tillsynsnämnden smidigare kan inrätta sektioner enligt sin arbetssituation och sina behov. Även bestämmelserna om tillsynsförfarandet föreslås bli förenklade till vissa delar. I propositionen föreslås det att tillsynsnämndens ordförande och vice ordförande ska kunna avgöra ett ärende, om klagomålet är uppenbart ogrundat. Det föreslås dessutom att tillsynsnämnden ges större prövningsrätt i fråga om i vilka situationer en advokat behöver höras eller klaganden ges tillfälle att yttra sig med anledning av en advokats bemötande. Det föreslås att preskriptionstiden för klagomål förkortas från nuvarande fem år till två år.

Dessutom föreslås det att tillsynsnämnden tillsätts för tre år i sänder.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att göra tillsynsförfarandet effektivare och smidigare.

I lagen om rättegångsbiträden med tillstånd föreslås motsvarande ändringar som gäller lindring av tillsynsförfarandet och preskriptionstiden för klagomål.

1.

Lag

om ändring av lagen om advokater

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om advokater (496/1958) 3 § 5 mom.,

ändras 6 a § 3 och 4 mom., 7 a § 1 och 2 mom., 7 b § 1 och 2 mom., 7 c § 3 mom., 7 d §, 7 e § 2 mom. och 10 § 1 mom.

sådana de lyder, 7 c § 3 mom., 7 d § och 7 e § 2 mom. i lag 697/2004 samt 3 § 5 mom., 6 a § 3 och 4 mom., 7 a § 1 och 2 mom., 7 b § 1 och 2 mom. och 10 § 1 mom. i lag 716/2011, samt *fogas* till lagen en ny 3 a § som följer:

3 a §

För ordnande av advokatexamen har advokatföreningen en advokatexamensnämnd. Advokatexamensnämnden tillsätts av advokatföreningens styrelse.

Justitieministeriet fastställer på framställning av advokatföreningen examensordningen för advokatexamen.

Omprövning av ett beslut av advokatexamensnämnden genom vilket en provprestation har bedömts får begäras hos nämnden. Ändring i ett beslut av advokatexamensnämnden som gäller begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

På advokatexamensnämndens verksamhet tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På medlemmarna i examensnämnden tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppdraget i fråga. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

6 a §

Tillsynsenheten bereder de tillsynsärenden och arvodestvister enligt 2 mom. som behandlas i tillsynsnämnden. Tillsynsenhetens verksamhet leds av chefen för tillsynsenheten som ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara väl förtrogen med advokatverksamhet.

I tillsynsenheten finns det utöver chefen för tillsynsenheten ett behövligt antal personer som är sekreterare i tillsynsnämnden. De ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. I tillsynsenheten kan det dessutom finnas annan personal.

7 a §

Tillsynsnämnden beslutar om antalet medlemmar i tillsynsnämnden för den mandattid som börjar. Tillsynsnämnden består av minst 12 och högst 36 medlemmar, av vilka en är ordförande,

samt av ett motsvarande antal suppleanter. Ordföranden ska vara advokat. Fem av de ordinarie medlemmarna i minimisammansättningen ska vara advokater, tre ska vara sådana rättegångsbiträden med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd samt tre ska vara personer som inte hör till advokatkåren men som har avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och är förtrodda är advokatverksamhet och dessutom med domaruppgifter eller med utbildning och forskning i juridik vid universitet. Om sammansättningen överstiger minimiantalet, ska relationstalet motsvara det som ovan föreskrivs om minimisammansättningen. Tillsynsnämnden tillsätts för tre år i sänder.

Advokatföreningens delegation väljer tillsynsnämndens ordförande och de medlemmar som hör till advokatkåren samt ett motsvarande antal suppleanter. Statsrådet utnämner på framställning av justitieministeriet de medlemmar i tillsynsnämnden som inte hör till advokatkåren och ett motsvarande antal suppleanter. Innan framställningen görs ska justitieministeriet be advokatföreningen om ett utlåtande om de föreslagna personernas behörighet för uppdraget. Utlåtandet ska vara tillstyrkande i fråga om de i 1 mom. avsedda kandidater som inte hör till advokatkåren och inte är rättegångsbiträden med tillstånd. Begäran om utlåtande ska avse fler kandidater än det antal medlemmar som ska utnännas.

7 b §

Tillsynsnämnden kan vara uppdelad på sektioner, vilka var och en består av tre medlemmar. Tillsynsnämnden bestämmer sektionernas sammansättning så att sammansättningen består av högst två advokater och högst två personer som inte hör till advokatkåren. Ordförande för sektionerna är tillsynsnämndens ordförande samt en vice ordförande som tillsynsnämnden inom sig valt för varje sektion. Vid behandlingen av en arvdestvist i en sektion är ordförande dock en i 7 a § 1 mom. avsedd medlem som inte är advokat eller rättegångsbiträde med tillstånd.

Tillsynsnämndens plenum är beslutfört när ordföranden och minst hälften av tillsynsnämndens övriga medlemmar är närvarande. En sektion i tillsynsnämnden är beslutfört när en sammansättning med tre medlemmar som anges i 1 mom. är närvarande.

7 c §

Om det har gått längre tid än två år från de händelser som klagomålet gäller, kan ärendet lämnas utan prövning.

7 d §

Tillsynsärenden avgörs av tillsynsnämndens ordförande, en vice ordförande i tillsynsnämnden, en sektion eller plenum. Ordföranden eller en vice ordförande kan ensam avgöra ett ärende som är uppenbart ogrundat. I plenum avgörs de ärenden som tillsynsnämndens ordförande har bestämt att ska behandlas där eller som sektionerna har överfört till plenum. Ärenden som gäller uteslutning ur advokatföreningen eller påförande av en påföljdsavgift avgörs alltid i plenum.

Tillsynsärenden behandlas i ett skriftligt förfarande. Beslut om att en advokat utesluts ur advokatföreningen eller åläggs att betala påföljdsavgift kan dock fattas endast om muntlig förhandling har ordnats i ärendet. Tillsynsnämnden kan ordna muntlig förhandling också i andra fall. Advokaten och klaganden ska kallas till den muntliga förhandlingen.

Advokaten ska ges tillfälle att bli hörd innan ett ärende avgörs, om detta inte är uppenbart onödigt. Advokaten ska öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Klaganden ska beredas tillfälle att yttra sig med anledning av advokatens bemötande, om detta inte är uppenbart onödigt. Tillsynsnämnden ska även i övrigt se till att saken blir tillräckligt utredd.

7 e §

Parter i förfarandet i en arvodestvist är advokaten och det bolag för vars räkning advokaten har handlat samt sökanden. Advokaten och det bolag för vars räkning advokaten har handlat ska ges tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. Sökanden ska beredas tillfälle att yttra sig med anledning av advokatens och bolagets bemötande, om detta inte är uppenbart onödigt.

10 §

Den vars ansökan enligt 3 § 4 mom. eller 4 § 1 mom. har avslagits eller som har vägrats registrering i EU-registret eller som styrelsen inte har beviljat befrielse från advokatexamen enligt 3 § 6 mom., har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över beslut av advokatförningens styrelse. En advokat som berörs av ett tillsynsärende har rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över ett beslut av tillsynsnämnden i ett sådant tillsynsärende som avses i 7 c §. Dessutom har den som har uteslutits ur advokatförningen eller som har avförts ur advokatregistret eller EU-registret rätt att hos Helsingfors hovrätt anföra besvär över ett beslut av advokatförningens styrelse i ett sådant ärende som avses i 9 §.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20xx.

Denna lag tillämpas också på tillsynsärenden och arvodestvister som är anhängiga när lagen träder i kraft.

Mandattiden för de personer som är medlemmar och suppleanter i tillsynsnämnden när denna lag träder i kraft fortgår till utgången av den tid för vilken de har blivit valda eller utnämnda. Mandattiderna för dem som första gången väljs eller utnämns till medlemmar eller suppleanter i tillsynsnämnden efter lagens ikraftträdande löper ut den 31 december 2025, med undantag för den mandattid som börjar den 1 augusti 2025 och löper ut den 31 december 2028.

Vid beräkningen av den längd för medlemskap i tillsynsnämnden som avses i 7 a § 1 mom. beaktas också medlemskap i tillsynsnämnden före lagens ikraftträdande. Med mandattiden som börjar den 1 augusti 2025 och löper ut den 31 december 2028 medräknad, får en medlems och suppleants oavbrutna mandattid vara sex år och fem månader.

2.

Lag

om ändring av 14 och 15 § i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011)
14 § 3 mom. och 15 § 1 och 3 mom. som följer:

14 §

Inledande av tillsynsärenden

Om det har gått längre tid än två år från de händelser som klagomålet gäller, kan ärendet lämnas utan prövning.

15 §

Behandling av tillsynsärenden i tillsynsnämnden

Tillsynsärenden avgörs av tillsynsnämndens ordförande, en vice ordförande i tillsynsnämnden, i tillsynsnämndens sektioner eller plenum. Ordföranden eller en vice ordförande kan ensam avgöra ett ärende som är uppenbart ogrundat. I plenum avgörs de ärenden som tillsynsnämndens ordförande har bestämt att ska behandlas där eller som sektionerna har överfört till plenum. Beslut om att göra en framställning till rättegångsbiträdesnämnden om återkallande av tillstånd eller påförande av påföljdsavgift fattas dock alltid i plenum.

Tillsynsnämnden ska ge det rättegångsbiträde med tillstånd som berörs av tillsynsärendet tillfälle att bli hört innan ärendet avgörs, om detta inte är uppenbart onödigt. Rättegångsbiträdet ska öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Tillsynsnämnden ska ge klaganden tillfälle att yttra sig med anledning av rättegångsbiträdets bemötande, om detta inte är uppenbart onödigt. Tillsynsnämnden ska även i övrigt se till att saken blir tillräckligt utredd.

Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20xx.

Denna lag tillämpas också på tillsynsärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft.

Helsingfors den xx xxx 20xx

Statsminister

Sanna Marin

...minister Förnamn Efternamn
Parallelltexter